

DATUM
2018-10-24
ERT DATUM
2018-07-03

DIARIENR
2018/158-4
ER BETECKNING
N2018/03415/SPN

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

En utvecklad översiktsplanering (SOU 2018:46)

Statskontoret tillstyrker i detta remissvar merparten av Översiktplaneutredningens förslag. För några av de förslag vi tillstyrker motiverar vi vårt ställningstagande närmare. Övriga förslag avstår vi från att lämna synpunkter på eftersom vi saknar kompetens i frågorna.

Statskontoret tillstyrker följande förslag:

- Översiktsplanen bör inte vara bindande (avsnitt 7.4.2 i del 1).
- Kommunen bör ej reglera kraven på bygglov i översiktsplanen (7.5.2).
- Kommunen ska varje mandatperiod anta en planeringsstrategi (8.1.2).
- Föreslagna tidpunkter för när översiktsplanen är aktuell (8.1.3, 8.1.4).
- Förslagen om digitala översiktsplaner (9.2).
- Förslagen om kommunal samordning och regional betydelse (10.3.2).
- Skapa vägledning för myndigheters samverkan med länsstyrelsen (11.1.1).
- Länsstyrelsen bör fortsatt samordna statens intresse (11.1.2).
- Länsstyrelsen ska ge råd om tillämpningen av PBL (11.2).
- Länsstyrelsens underlag till kommunens planeringsstrategi (11.4.1).
- Säkerställa att projektet Planeringskatalogen slutförs (11.4.2).
- Länsstyrelsens samordnande roll bör stärkas (11.5).
- Kommunerna bör få bestämma upplåtelseform för sin mark (del 2).

Översiktsplanen ska även fortsättningsvis vara vägledande

Statskontoret tillstyrker utredningens förslag om att översiktsplanen även fortsättningsvis vara vägledande för efterföljande planering och prövning. Även om det finns fördelar med att göra översiktsplanen bindande bedömer vi att nyttan inte är tillräckligt stor i förhållande till de insatser som skulle krävas. Exempelvis fordras en reform av såväl PBL-systemet som annan lagstiftning vilket skulle innebära ett omfattande omställningsarbete hos framförallt kommunerna och länsstyrelserna.

En digital översiktsplan är en förutsättning för en digital samhällsbyggnadsprocess

För att få till stånd en sammanhållen digitaliserad samhällsbyggnadsprocess, och därmed realisera fördelar som effektivitetsvinster och ökad tydlighet och transparens gentemot medborgare, måste alla delar av processen ingå. Det innebär med andra ord att det inte räcker med att det endast finns digitala detaljplaner utan även översiktsplaner, regionplaner och områdesbestämmelser måste vara digitala. Detta visar våra erfarenheter från arbete med rapporten *Från analog till digital – insatser för att främja en digital planprocess* (2014:3). Statskontoret tillstyrker därför förslagen gällande en digital översiktsplan.

Länsstyrelsens roll bör stärkas

Statskontoret tillstyrker utredningens förslag om att länsstyrelsen, under samrådet om ett förslag till översiktsplan, ska ge råd om tillämpningen av bestämmelserna i PBL om det behövs från allmän synpunkt. Länsstyrelsen har i dag motsvarande uppgift under framtagandet av en detaljplan. Översiktsplanen föregår detaljplanen och bör därför hålla en god kvalitet och uppfylla de formella kraven. Det är därför av vikt att länsstyrelsens råd kommer in tidigt i processen.

Statskontoret tillstyrker även utredningens förslag om att länsstyrelsernas samordnande länsarkitektfunktion bör stärkas genom ökad kompetens och ytterligare ekonomiska resurser. Genom att förstärka länsstyrelsens samordnande roll kan statens intresse blir tydligare tidigare i planeringsprocessen och ledtiderna i efterföljande planering därmed kortare.

Utredningen lämnar också ett antal andra förslag som innebär att länsstyrelsen ska stärka sin roll i översiktsplanearbete för att effektivisera planprocessen. Även detta motiverar behovet av ökad kompetens och ytterligare ekonomiska resurser för länsstyrelserna.

Kommunen bör få bestämma upplåtelseform för sin mark

Statskontoret tillstyrker förslaget om att kommunen, när den äger marken, ska få bestämma att vissa bostadslägenheter bara får upplåtas med hyresrätt. Med tanke på kommunernas ansvar för bostadsförsörjningen är det rimligt att kommunen, när den är markägare, kan bestämma upplåtelseform för att på så sätt främja det behov av bostäder som kommuninvånarna har. Nuvarande verktyg och metoder är enligt Statskontoret inte tillräckligt ändamålsenliga. Förslaget kommer inte att innebära att fler bostäder byggs, men ger förutsättningar att i ökad utsträckning främja olika upplåtelseformer i de fall kommunen äger marken.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Utredningschef Erik Nyberg och utredare Åsa von Sydow, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Åsa von Sydow